

Research Paper

Identifying the Causes of Divorce of Women Without Children (the Initial Stage of the Married Life Cycle)

Mohamamd Khaleghi¹, Amin Korae^{2*}, Masoud Shahbazi³

1. Ph.D candidate counseling, Department of counseling, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

2. Assistant Professor counseling, Department of Counseling, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

3. Assistant Professor counseling, Department of Counseling, Masjedsoleyman Branch, Islamic Azad University, Masjedsoleyman, Iran

Received: 2019/12/19

Revised: 2020/09/01

Accepted: 2020/09/27

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jzv.2021.24159.3146

Keywords:

Divorce, Marital Life Cycle, Women without Children

Abstract

Introduction:

Understanding the causes of divorce in newly married women and building a questionnaire to examine the causes of divorce in these individuals has many benefits for society and families. The purpose of this study was to identify the factors of divorce and to prepare and construct a questionnaire on divorce factors in the early stages of women's marital life cycle. The statistical population of this study was all divorced women in the early stages of married life that had at least 6 months of joint life experience.

Materials and Method: In the present study, four samples were used by available sampling method. The first sample was used to find the basic factors and formulate a questionnaire (n = 25), the second sample to check the reliability and validity of the instrument (n = 50), the main sample was used for analysis. The exploratory factor (n = 200) and the fourth sample were selected for confirmatory factor analysis (n = 200). The tool used in the divorce was in the early stages of the marital life cycle. After analyzing the results of this study, it was approved. The research design was correlation covariance matrix analysis which used exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) to analyze the results.

Findings: Results of exploratory and confirmatory factor analysis showed that divorce factors in the early stages of the marital life cycle for divorced women include sexual problems and marital relations, lack of necessary life skills, family problems of origin and emotional maturity; economic problems and cultural problems and lack of recognition. Identifying divorce factors as a role model and pathway for young couples and ultimately promoting public health.

Citation: Khaleghi M, Korae A, Shahbazi M. Identifying the Causes of Divorce of Women without Children (the Initial Stage of the Married Life Cycle). Quarterly Journal of Women and Society. 2021; 12 (46):173-189.

* **Corresponding author:** Amin korae

Address: Assistant Professor counseling, Department of Counseling, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

Tell: 09163161241

Email: am.koraei@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Unfortunately, statistics show that divorce is on the rise among couples. About 50% of first marriages end in divorce (57), and about 33% of these marriages lead to separation or divorce in the first ten years of marriage (58). Iranian society in the last two decades, despite social policies and cultural planning, is moving in a direction that the number of divorces is increasing day by day. In Iran, the ratio of divorce to marriage in 2004 was one divorce to 9.8 marriages. This is while in the years 1384 to 1396, this ratio is 9/4, 8/3, 8/4, 8, 7/1, 6/5, 6/6, 5/5, 4/5, respectively. Decreased by 5, 4/2, 3/9 and 3,5 (7). An important point in this issue is the frequency of divorces in terms of duration of marriage, so that the highest divorce rate in 2016 is related to the first 5 years of life (8). The highest number of registered divorces in terms of duration of marriage is less than one year, 1 to 2 years and 2 to 3 years, respectively. This means that couples decide to separate at the beginning of the marital life cycle (9). Walsh (2015) showed that the relationship between life cycle and marital satisfaction follows the U-shaped curve and during the life cycle the highest rate of marital satisfaction in the early stages (marriage, childless couples) and final stages (Empty nest)(10). With a closer look at the phenomenon of divorce and the alarming increase in the number of formal and informal divorces, the question now arises, are there any specific factors that cause the separation of couples in the early stages of the marital life cycle? That is, can we say that there are common factors among all divorced couples? Despite the fact that some studies have been conducted on the factors affecting divorce, none of the studies have studied the factors of

divorce based on family and marital life cycle. Perhaps, if researchers can identify the factors that lead to the separation of individuals in the early stages of marriage, it may be associated with a reduction in the divorce rate and lead to greater durability, stability and satisfaction in the marital relationship of couples.

Methods

The present research design is a correlation design of covariance or correlation matrix analysis. The statistical population is all divorced women in the early stages of the marital life cycle in Tehran who have lived together for at least 6 months. The samples for this study were selected through available sampling. After identifying and selecting qualified individuals, the samples required to participate in the study were selected. It should be noted that in the present study, four samples were used. The first sample was to find the primary factors and compile a questionnaire for which 25 women were selected. Before the main sampling to increase the reliability and validity of the instrument, the preliminary stages and then the preliminary stage were performed on a sample of 50 women from the target population. Then, a sample of 200 people was selected to select the main sample for exploratory factor analysis and a sample of 200 people was selected to perform confirmatory factor analysis. A semi-structured interview was used to collect information in this study. After conducting the first phase of the research, and completing the sample opinions, by examining the opinions and factors mentioned by the participants and after studying the sources, scales and texts on the factors of divorce, a questionnaire was prepared whose content validity Initially, it was reviewed based on the opinions of experts and

experts in the field of family and marriage. Then the questionnaire was performed on the main sample and its factor structure was examined. The validity and reliability of the questionnaire were evaluated using different methods. The tools used in the present study are reported in detail below.

Finding

The aim of this study was to identify the causes of divorce of women (without children) in the early stages of the marital life cycle (based on Zilbach's theory) and to prepare a questionnaire based on divorce factors in the early stages of the marital life cycle from the perspective of divorced women. The results of exploratory factor analysis showed that the factors of divorce in the early stages of married life from the perspective of childless women are sexual problems and extramarital affairs, lack of necessary life skills, problems of the source family and emotional immaturity, economic problems and cultural problems and lack of cognition. These 5 factors together explain 58% of the variance of divorce, the first factor of "sexual problems and extramarital affairs" alone explains 24% of the total variance. The results of confirmatory factor analysis also confirmed the factor structure of the final questionnaire obtained without removing any items from the questionnaire, with 50 items in 5 factors. The first factor is 15 articles, the second factor is 14 articles, the third factor is 10 articles, the fourth factor is 6 articles and the fifth factor is 5 articles.

Discussion:

According to the findings of this study, the most important feature in describing divorce in women was sexual problems and extramarital affairs. In addition, the following cases were obtained in women as follows: lack of necessary life skills,

problems of the family of origin and lack of emotional attachment, economic problems and cultural problems and lack of cognition; Divorce factors in divorced women. The cycle of married life and divorce as an event in this cycle does not follow the pattern of billiard balls and is based on circular causation (36). The factors of marital conflict that lead to the couple's decision to end their life together are numerous and intertwined, and what can be concluded from the research results; The cyclical relationship of the individual and the family and society (at the macro level) is in the occurrence of marital conflicts. Also, according to the findings of numerous studies comparing the causes of marital conflicts and divorce, it can be achieved that people belonging to different cultural backgrounds, state different reasons as the cause of their divorce. In Kermanshah, for example, forced marriage has been cited as a cause of divorce (56), although this was not found in this study. Also, an issue that could be the cause of marital conflict in one culture may be accepted in another. One of the limitations of this research is the size of the community, but despite the call for cooperation, the reception was low. Other limitations of the research were non-return of the questionnaire or incomplete filling of the questionnaire. It is suggested that further research be directed to more positive variables in marriage that provide marital satisfaction in order to share the successful experiences of people who have a stable marriage with others and thus the context of a stable and happy marriage in society. Be prepared. According to the identified factors, the results of the present study can be provided to young couples as a guide and important cases in prenatal education workshops or centers and organizations related to reducing divorce. Also, therapists in the field of

family and divorce should consider the themes and factors obtained in the present study in therapeutic interventions with individuals seeking divorce.

Ethical Considerations Compliance with ethical guidelines

All subjects full fill the informed consent.

Funding

No funding

Authors' contributions

Design and conceptualization: Mohammad Khaleghi, Amin Koraei, Masoud Shahbazi.

Metodology and data analysis: Mohammad Khaleghi, Amin Koraei.

Supervision and final writing: Mohammad Khaleghi, Amin Koraei, Masoud Shahbazi.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

شناسایی علل طلاق زنان فاقد فرزند (مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی)

محمد خالقی^۱، امین کرایبی^۲، مسعود شهبازی^۳

۱. دانشجوی دکتری رشته مشاوره، گروه مشاوره، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

۲. استادیار رشته مشاوره، گروه مشاوره، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

۳. استادیار رشته مشاوره، گروه مشاوره، واحد مسجدسلیمان، دانشگاه آزاد اسلامی، مسجدسلیمان، ایران

چکیده:

هدف: درک علل طلاق در زنان تازه ازدواج کرده و ساخت پرسشنامه‌ای برای بررسی عوامل طلاق در این افراد برای جامعه و خانواده‌ها فواید زیادی دارد. این پژوهش با هدف شناسایی عوامل طلاق و تهیه و ساخت پرسشنامه عوامل طلاق در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی زنان انجام گرفت.

روش: جامعه آماری این پژوهش کلیه زنان مطلقه در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی (متاهل فاقد فرزند) بودند که حداقل ۶ ماه تجربه زندگی مشترک داشتند. در پژوهش حاضر چهار نمونه به روش نمونه‌گیری در دسترس مورد استفاده قرار گرفت که نمونه اول جهت یافتن عوامل اولیه و تدوین پرسشنامه (۲۵ نفر)، نمونه دوم برای بررسی پایایی و روایی ابزار (۵۰ نفر)، نمونه اصلی به منظور انجام تحلیل عامل اکتشافی (۲۰۰ نفر) و نمونه‌ی چهارم به منظور انجام تحلیل عامل تأییدی (۲۰۰ نفر) انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده پرسشنامه طلاق در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی بود که پس از تحلیل نتایج این پژوهش ساخته و مورد تأیید قرار گرفت. طرح پژوهش، همبستگی از نوع تحلیل ماتریس کوواریانس بود که برای تحلیل نتایج از روش تحلیل عامل اکتشافی (EFA) و تحلیل عامل تأییدی (CFA) استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی نشان داد که عوامل طلاق در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی از نظر زنان طلاق گرفته شامل مشکلات جنسی و روابط زناشویی، نداشتن مهارت‌های زندگی لازم، مشکلات خانواده مبدأ و عدم بلوغ عاطفی؛ مشکلات اقتصادی و مشکلات فرهنگی و عدم شناخت، می‌باشند. شناسایی عوامل طلاق به عنوان الگو و مسیری برای زوج‌های جوان، و در نهایت باعث ارتقای سلامت عمومی جامعه می‌باشد.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۲۸

تاریخ داوری: ۱۳۹۹/۰۶/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۷/۰۶

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jzv.2021.23518.3090

واژه‌های کلیدی:

طلاق، چرخه زندگی زناشویی، زنان فاقد فرزند

* نویسنده مسئول: امین کرایبی

نشانی: استادیار رشته مشاوره، گروه مشاوره، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

تلفن: ۰۹۱۶۳۱۶۱۳۴۱

پست الکترونیکی: am.koraei@gmail.com

اهداف پژوهش

۱. شناسایی عوامل طلاق زنان (فاقد فرزند) مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی
۲. تهیه و ساخت پرسشنامه‌ای بر اساس عوامل طلاق در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی

روش تحقیق

طرح پژوهش حاضر یک طرح همبستگی از نوع تحلیل ماتریس کوواریانس یا همبستگی است. جامعه آماری کلیه زنان طلاق گرفته در مرحله اولیه چرخه زندگی زناشویی شهر تهران می‌باشند که حداقل ۶ ماه تجربه زندگی مشترک داشتند. نمونه‌های مورد نظر برای این پژوهش از طریق نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. پس از شناسایی و انتخاب افراد واجد شرایط، نمونه‌های مورد نیاز برای شرکت در پژوهش انتخاب شدند. لازم به ذکر است که در پژوهش حاضر چهار نمونه مورد استفاده قرار گرفت که نمونه اول جهت یافتن عوامل اولیه و تدوین پرسشنامه بود که بدین منظور ۲۵ زن انتخاب شدند. قبل از نمونه‌گیری اصلی برای افزایش پایایی و روایی ابزار، مراحل پیش‌مقدماتی و سپس مرحله مقدماتی بر روی نمونه‌ی ۵۰ نفر زن از جامعه آماری مورد نظر اجرا شد. سپس برای انتخاب نمونه اصلی به منظور انجام تحلیل عامل اکتشافی یک نمونه‌ی ۲۰۰ نفری و به منظور انجام تحلیل عامل تأییدی نیز نمونه‌ی ۲۰۰ نفری انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش ابتدا از یک مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. پس از اجرای مرحله اول پژوهش، و تکمیل نظرات نمونه، با بررسی نظرات و عوامل ذکر شده از سوی شرکت‌کنندگان و پس از مطالعه منابع، مقیاس‌ها و متون موجود در مورد عوامل طلاق، پرسشنامه‌ای تهیه شد که روایی محتوایی آن در ابتدا، بر اساس نظرات صاحب‌نظران و متخصصان حوزه خانواده و ازدواج مورد بررسی قرار گرفت. سپس پرسشنامه بر روی نمونه اصلی اجرا شد و ساختار عاملی آن نیز مورد بررسی قرار گرفت.

پیشینه تحقیق

پژوهش‌ها، نشان داد عواملی چون اعتیاد، ازدواج در سنین پایین، ضعف مهارت‌های ارتباطی، تغییرات اجتماعی، مشکلات بیکاری و مالی از علل عمده طلاق در ایران می‌باشند (۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴). پژوهش‌های خارجی نیز به علل فقدان ارتباط، تعارضات نقش‌ها، ارزش‌های سبک زندگی، رابطه فرزندناشویی، مشکلات جنسی، مشکلات شخصیتی، نگرش‌های منفی، رفتار مشکل‌آفرین خاص، سوءاستفاده جسمانی، سوءمصرف الکل و مواد مخدر، خیانت، تعهد افراطی به کار، مشکل با خانواده همسر، فقدان حمایت اقتصادی، بی‌اعتمادی، فقدان تعهد به ازدواج و خانواده، فقدان عشق و مشکلات عاطفی در تصمیم‌گیری به جدایی اشاره کردند (۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸؛ به نقل از: ۱۹)

پژوهشگران بر این باورند که اکثر افراد در برهه‌ای از زمان قصد ازدواج داشته‌اند (۱). طلاق در نظام حقوقی غربی دلالت بر انحلال یک رابطه زناشویی رسمی و قانونی، در زمانی که هر دو طرف در قید حیات‌اند و پس از وقوع آن می‌توانند بار دیگر ازدواج کنند، دارد یا به عبارتی دیگر طلاق شیوه نهادینه شده اختیاری پایان یک ازدواج است (۲). پژوهشگران طلاق را یک حقیقت زندگی مدرن می‌دانند که در نتیجه عدم حل مسائل زناشویی یا عدم حل قانونی و رسمی این مشکلات به وجود می‌آید (۳). مارکمن، استنلی و بلومبرگ^۱ (۲۰۱۰)، اثرات منفی بر سلامت جسمانی، افسردگی و بهره‌وری کمتر کار را از جمله پیامدهای طلاق می‌دانند (۴). یافته‌های تحقیقات مختلف نشان می‌دهد افراد مطلقه سلامت روانی و شادمانی کمتر و تنش‌های روانی بیشتری را نسبت به افراد ازدواج کرده تجربه می‌کنند (۵). طلاق یا اتمام وضعیت تأهل یکی از مهم‌ترین پدیده‌های اجتماعی است که به عوامل متعددی بستگی دارد (۶). جامعه ایران در دو دهه اخیر به رغم سیاست‌گذاری‌های اجتماعی و برنامه‌ریزی‌های فرهنگی، به سمتی در حال حرکت است که روز به روز بر تعداد طلاق‌هایش افزوده می‌شود. در ایران نسبت رخداد طلاق به ازدواج در سال ۱۳۸۳، یک مورد طلاق به ۹/۸ مورد ازدواج بوده است. این در حالی است که در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۶، این نسبت به ترتیب به ۹/۴، ۸/۳، ۸/۴، ۸، ۷/۱، ۶/۵، ۶/۱، ۵/۵، ۵/۴، ۴/۲، ۳/۹ و ۳/۵ کاهش یافته است (۷). نکته حائز اهمیت در این مسئله، فراوانی طلاق‌های صورت گرفته بر حسب طول مدت ازدواج است به گونه‌ای که بیشترین آمار طلاق در سال ۱۳۹۵ مربوط به ۵ سال اول زندگی است (۸). بیشترین تعداد طلاق‌های ثبت شده بر حسب طول مدت ازدواج به ترتیب مربوط به کم‌تر از یک سال، ۱ تا ۲ سال و ۲ تا ۳ سال می‌باشد. یعنی اینکه زوجین در مرحله آغازین چرخه زندگی زناشویی تصمیم به جدایی می‌گیرند (۹). این درحالی است که والش^۲ (۲۰۱۵) نشان داد که رابطه چرخه زندگی و رضایت زناشویی از منحنی U شکل تبعیت می‌کند و در طول چرخه زندگی بالاترین میزان رضایت زناشویی در مراحل اولیه (دوران عقد، زوج‌های بدون فرزند) و مراحل انتهایی (آشپانه تهی) است (۱۰). با بررسی دقیق‌تر پدیده طلاق و افزایش نگران‌کننده آمار طلاق رسمی و غیررسمی، حال این پرسش مطرح است، که آیا عوامل مشخصی وجود دارد که موجب جدایی زوجین در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی می‌شود؟ یعنی می‌توان گفت که آیا عوامل مشترکی در میان همه زوج‌های طلاق گرفته وجود دارد؟ علیرغم اینکه در زمینه عوامل مؤثر بر طلاق پژوهش‌هایی صورت گرفته، در هیچ کدام از تحقیقات صورت گرفته عوامل طلاق مبتنی بر چرخه زندگی خانوادگی و زناشویی مورد مطالعه واقع نشده است. شاید اگر پژوهشگران بتوانند عواملی را شناسایی کنند که موجب جدایی افراد در مرحله ابتدایی ازدواج می‌گردد، ممکن است با کاهش نرخ طلاق همراه شود و باعث دوام، ثبات و رضایت‌مندی بیشتر در روابط زناشویی زوجها گردد.

شاخص‌های آماری شامل میانگین و انحراف استاندارد هر ماده، همراه با ضریب همبستگی هر ماده با نمره‌ی کل ۶۶ ماده و ضرایب آلفای کرونباخ پس از حذف هر سؤال، در جدول ۱ نمایش داده شده است.

یافته‌های تحقیق

جدول ۱. میانگین، انحراف استاندارد، ضریب همبستگی هر ماده با نمره کل و ضریب آلفای پرسشنامه عوامل طلاق

ماده	Mean	SD	r	α	ماده	Mean	SD	r	α
۱	۲/۹۶	۰/۸۸	۰/۰۹۷	۰/۹۱۱	۳۴	۱/۴۸	۰/۹۲	۰/۳۴۳	۰/۹۱۰
۲	۲/۷۳	۱/۰۸	۰/۷۰۸	۰/۹۰۶	۳۵	۱/۴۷	۱/۰۷	۰/۳۹۲	۰/۹۰۹
۳	۳/۰۱	۱/۲۸	۰/۵۴۹	۰/۹۰۷	۳۶	۱/۹۷	۱/۳۴	۰/۳۸۱	۰/۹۰۹
۴	۳/۱۷	۰/۹۲	۰/۵۲۱	۰/۹۰۷	۳۷	۲/۲۷	۱/۱۸	۰/۳۶۱	۰/۹۰۹
۵	۳/۷۵	۱/۲۲	۰/۵۷۵	۰/۹۰۷	۳۸	۲/۶۷	۱/۳۲	۰/۲۲۱	۰/۹۱۱
۶	۲/۱۳	۰/۹۶	۰/۸۹	۰/۹۱۲	۳۹	۲/۲۳	۱/۲	۰/۲۰۳	۰/۹۱۱
۷	۳/۲۵	۰/۸۴	۰/۰۹۹	۰/۹۱۱	۴۰	۳/۵	۱/۲۴	۰/۱۱۸	۰/۹۱۲
۸	۴/۷	۰/۵۶	۰/۲۵۵	۰/۹۱۰	۴۱	۳/۶۵	۱/۱۸	۰/۲۰۴	۰/۹۱۱
۹	۴/۴۹	۰/۵۶	۰/۴۴۶	۰/۹۰۹	۴۲	۲/۰۱	۰/۸۴	۰/۰۲۵	۰/۹۱۲
۱۰	۳/۶۳	۰/۷۷	۰/۵۳۳	۰/۹۰۸	۴۳	۲/۴۲	۱/۳۸	۰/۱۹۶	۰/۹۱۲
۱۱	۴/۱	۰/۷	۰/۶۴	۰/۹۰۸	۴۴	۳/۴۲	۰/۵۵	۰/۱۸۴	۰/۹۱۱
۱۲	۱/۵۸	۰/۵۳	۰/۰۰۵	۰/۹۱۱	۴۵	۲/۵۵	۰/۹۲	۰/۶۰۳	۰/۹۰۷
۱۳	۳/۹۳	۱/۰۴	۰/۲۰۰	۰/۹۱۱	۴۶	۴/۸۵	۰/۳۵	۰/۴۰۳	۰/۹۱۰
۱۴	۳/۳۲	۰/۷۷	۰/۶۴۸	۰/۹۰۸	۴۷	۱/۶۱	۰/۷۳	۰/۳۹۶	۰/۹۰۹
۱۵	۲/۳۸	۱/۲۷	۰/۵۴۳	۰/۹۰۷	۴۸	۱/۸۷	۱/۱۵	۰/۷۹۹	۰/۹۰۵
۱۶	۱/۴۵	۰/۷۴	۰/۶۶۹	۰/۹۰۸	۴۹	۲/۷۵	۰/۹۴	۰/۶۵۲	۰/۹۰۷
۱۷	۲/۹۷	۱/۰۸	۰/۵۲۶	۰/۹۰۸	۵۰	۲/۳۱	۰/۹۲	۰/۵۶۵	۰/۹۰۸
۱۸	۱/۸۵	۱/۰۱	۰/۵۲۹	۰/۹۰۸	۵۱	۱/۷۲	۰/۵۸	۰/۰۶۹	۰/۹۱۲
۱۹	۱/۵۸	۰/۷۷	۰/۵۱۳	۰/۹۰۸	۵۲	۱/۹۵	۰/۶	۰/۰۱۷	۰/۹۱۱
۲۰	۳/۳۳	۰/۸۶	۰/۵۴۱	۰/۹۰۸	۵۳	۲/۷۵	۱/۱۴	۰/۳۳۷	۰/۹۱۰
۲۱	۳/۰۴	۱/۰۸	۰/۵۹۹	۰/۹۰۷	۵۴	۳/۸۷	۰/۸۷	۰/۶۷۵	۰/۹۰۷
۲۲	۱/۵۳	۰/۶۸	۰/۶۴۳	۰/۹۰۸	۵۵	۴/۴۳	۰/۶	۰/۳۷۵	۰/۹۱۰
۲۳	۳/۲۶	۱/۳۳	۰/۶۴۷	۰/۹۰۶	۵۶	۲/۶۱	۱/۴۵	۰/۰۵۵	۰/۹۱۳
۲۴	۲/۳۳	۱/۰۲	۰/۰۷۶	۰/۹۱۲	۵۷	۲/۱۲	۱/۱۲	۰/۱۷۷	۰/۹۱۱
۲۵	۴/۳	۰/۵۵	۰/۳۵۹	۰/۹۱۰	۵۸	۲/۲	۰/۹۶	۰/۳۶۶	۰/۹۰۹
۲۶	۴/۲۸	۰/۶۵	۰/۴۰۰	۰/۹۰۹	۵۹	۲/۹۳	۱/۱۳	۰/۰۵	۰/۹۱۲
۲۷	۲/۳۳	۱/۳۸	۰/۵۸۰	۰/۹۰۷	۶۰	۲/۵۳	۱/۱۰	۰/۵۳۱	۰/۹۰۸
۲۸	۳/۴۶	۱/۲۸	۰/۱۷۰	۰/۹۱۲	۶۱	۲/۴	۰/۸۵	۰/۳۵۱	۰/۹۱۰
۲۹	۲/۳۶	۱/۱۶	۰/۲۷۸	۰/۹۱۰	۶۲	۳/۹۸	۰/۵۶	۰/۲۷۹	۰/۹۱۰
۳۰	۲/۹	۰/۹۹	۰/۱۱۲	۰/۹۱۲	۶۳	۲/۵۹	۰/۹۸	۰/۴۶۰	۰/۹۰۹
۳۱	۱/۹۶	۱/۳۱	۰/۵۸۲	۰/۹۰۷	۶۴	۴/۲۸	۰/۷۴	۰/۱۲۱	۰/۹۱۱
۳۲	۴/۶۷	۰/۵۸	۰/۰۵۹	۰/۹۱۱	۶۵	۲/۲۶	۰/۶۳	۰/۳۰۵	۰/۹۱۰
۳۳	۱/۱۸	۰/۳۸	۰/۱۵۲	۰/۹۱۱	۶۶	۴/۷۱	۰/۵۹	۰/۱۳۷	۰/۹۱۱

به ماده‌ی ۴۶، ۳۳ و ۱۲ است که این نتایج نشان می‌دهد که گروه نمونه در این گویه‌ها همگونی بیشتری دارند.

۳- همبستگی درونی: همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، ماده‌های ۲، ۴۸ و ۵۴ به ترتیب با ضرایب ۰/۷۹۹، ۰/۷۰۸ و ۰/۶۷۵ بیشترین همبستگی (قدرت تشخیص) و ماده‌های ۱، ۶، ۷، ۱۲، ۲۴، ۳۲، ۴۲، ۵۱، ۵۲، ۵۶ و ۵۹ کمترین همبستگی یا همبستگی منفی را با نمره کل نشان داده است. این ضرایب نشان می‌دهد که کلیه ماده‌ها (به جز ۱۱ ماده) دارای همبستگی مناسب و بالایی با نمره‌ی کل هستند. بنابراین بهتر است در وضع کنونی مجموعه ماده‌ها، ۱۱ ماده حذف گردد.

۱- درجه‌ی مطلوبیت: همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، بیشترین میانگین در مجموعه ۶۶ ماده، متعلق به ماده‌ی ۴۶، ۶۶ و ۸ است. این نتایج نشان می‌دهد که ماده‌های مذکور دارای درجه مطلوبیت بالاتری است. از سوی دیگر، کمترین میانگین متعلق به ماده‌ی ۳۳، ۳۴ و ۳۵ است، که نشان می‌دهد از درجه مطلوبیت کمتری برخوردار است.

۲- قدرت تشخیص: بیشترین انحراف استاندارد متعلق به ماده‌ی ۵۶، ۴۳ و ۲۷ است که این نتایج نشان می‌دهد که گروه نمونه در این گویه‌ها همگونی کمتری دارند. از سوی دیگر، کمترین انحراف استاندارد متعلق

ماتریس همبستگی حاصل در نمونه مورد مطالعه، قابل توجیه خواهد بود. بر پایه این داده‌ها می‌توان به استخراج عامل‌ها اطمینان کرد. برای اینکه، استخراج عامل‌ها مناسب و هماهنگ با ساختار فرهنگی و اجتماعی گروه نمونه باشد، چندین بار تحلیل عاملی با روش‌های مختلف اجرا شد که بر این اساس، در تعداد عامل‌ها، حداقل مقدار ویژه و حداقل بارهای عاملی تغییرات متعددی اجرا شد تا در نهایت بتوان بهترین ساختار عاملی را ارائه داد. با توجه به اینکه نمودار Scree تعداد عامل‌های زیادی را پیشنهاد داد (۱۴ عامل با ارزش ویژه حداقل ۱) و با توجه به رعایت پیش‌فرض‌هایی که در بخش‌های قبلی بدان‌ها اشاره شد، در نهایت پیشنهاد شد تا راه‌حل پنج عاملی اجرا و نتایج حاصل استخراج شود. پس از چندین بار اجرای تحلیل عاملی و استخراج عامل‌های متعدد و مقایسه عامل‌های استخراج‌شده با ساختار نظری مقیاس و مبانی نظری موجود و نیز در نظر گرفتن مفروضه‌های تحلیل عاملی که در بالا به آن‌ها اشاره شد تعداد ۵ عامل با روش واریماکس استخراج شد. مشخصه‌های آماری که در اجرای تحلیل مؤلفه‌های اصلی به دست آمده، در جدول ۳ نمایش داده شده است. همان‌گونه که دیده می‌شود، ارزش‌های ویژه ۵ عامل بزرگ‌تر از ۳ است و درصد پوشش واریانس مشترک بین متغیرها برای این ۵ عامل بر روی هم ۵۸ درصد کل واریانس را تبیین می‌کند.

۴- ضریب آلفای کرونباخ: مقدار آلفای کرونباخ پس از حذف هر ماده نشان‌دهنده این است که پس از حذف آن ماده، پایایی کل پرسشنامه به چه میزان افزایش یا کاهش یافته است. ضریب پایایی کل مجموعه ۶۶ ماده‌ای که بر پایه آلفای کرونباخ برآورد شده برابر ۰/۹۱۱ به دست آمد که حاکی از این است که حذف هیچ کدام از ماده‌ها منجر به افزایش پایایی کل مقیاس نخواهد شد، لذا هیچ کدام از ماده‌ها ناپایا تشخیص داده نشدند.

اندازه (KMO) منعکس‌کننده کفایت نمونه‌برداری و به منظور تحقیق درباره این مطلب که آیا ماتریس همبستگی داده‌ها در جامعه صفر نیست، از آزمون کرویت بارتلت استفاده شد. نتایج این دو آزمون در جدول ۲ نمایش داده شده است.

جدول ۲. اندازه‌های KMO و آزمون کرویت بارتلت

مقدار KMO	آزمون کرویت بارتلت	df	معناداری
۰/۸۴۴	۲۹۰۷۲/۷۳	۱۴۸۵	۰/۰۰۱

چنانکه در جدول ۲ دیده می‌شود، مقدار KMO برابر با ۰/۸۴۴ و سطح معنادار بودن آزمون کرویت بارتلت نیز $p < ۰/۰۵$ است. بنابراین، بر پایه هر دو ملاک می‌توان نتیجه گرفت که اجرای تحلیل عاملی بر اساس

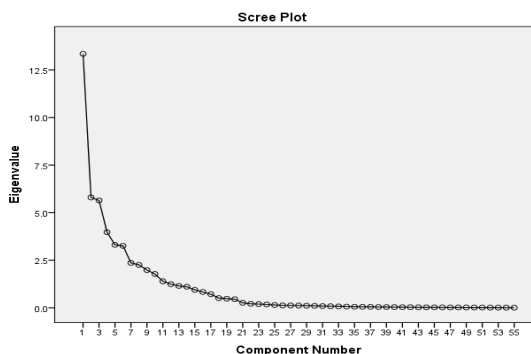
جدول ۳. مقادیر ارزش ویژه، درصد واریانس و درصد واریانس تراکمی عوامل پنج‌گانه

عامل	ارزش ویژه	درصد واریانس	درصد تراکمی
۱	۱۳/۳۴	۲۴/۲۶	۲۴/۲۶
۲	۵/۸	۱۰/۵۴	۳۴/۸
۳	۵/۶۴	۱۰/۲۶	۴۵/۰۷
۴	۳/۹۷	۷/۲۲	۵۲/۲۹
۵	۳/۳	۶/۰۱	۵۸/۳۱

بالاتر از ۰/۳۵ و گاه بالاتر از ۰/۴۰ را در تعریف عامل‌ها مهم و بامعنا دانسته و ضرایب کمتر از این حدود را صفر (عامل تصادفی) در نظر گرفته‌اند. برای تفسیر عامل‌ها جونز (۱۹۵۴) کمترین مقدار بار عاملی را

از نمودار Scree نیز که در شکل ۱ نمایش داده شده است می‌توان استنباط کرد که سهم عامل اول در واریانس کل متغیرها چشمگیر و از سهم بقیه عامل‌ها کاملاً متمایز است. برخی پژوهشگران به منظور تحقیق درباره ماهیت روابط بین متغیرها و نیز دستیابی به تعاریف و نام‌گذاری عامل‌ها، ضرایب دارای بار عاملی

شکل ۱. نمودار Scree برای مجموع ۶۶ سؤال عوامل طلاق

برابر با ۰/۳۰، هومن (۱۳۸۲) برابر ۰/۳۵ و رینولدز^۱ و همکاران (۱۹۸۸)، به نقل از هومن، (۱۳۸۲) برابر با ۰/۴۰ قابل قبول دانسته‌اند. در پژوهش حاضر به دلیل اشتراک بین ماده‌ها، این ضریب برابر با ۰/۴۰ در نظر گرفته شد. ماتریس ساختار که بر اثر چرخش واریماکس و افزایش ضریب به وجود آمده، در جدول ۴ نمایش داده شده است.

برابر با ۰/۳۰، هومن (۱۳۸۲) برابر ۰/۳۵ و رینولدز^۱ و همکاران (۱۹۸۸)، به نقل از هومن، (۱۳۸۲) برابر با ۰/۴۰ قابل قبول دانسته‌اند. در پژوهش حاضر به دلیل اشتراک بین ماده‌ها، این ضریب برابر با ۰/۴۰ در نظر گرفته شد. ماتریس ساختار که بر اثر چرخش واریماکس و افزایش ضریب به وجود آمده، در جدول ۴ نمایش داده شده است.

جدول ۴. ماتریس ساختار پنج‌عاملی و بارهای عاملی ۵۵ ماده پس از چرخش واریماکس

ماده	عامل				
	۱	۲	۳	۴	۵
۲- تحقیر کردن یکدیگر و خانواده‌ها	-	۰/۵۶	-	-	-
۳- ترسیدن از هم	-	۰/۵۳	-	-	-
۴- عدم وجود احترام در رابطه	-	۰/۶۵	-	-	-
۵- در میان گذاشتن احساسات با یکدیگر	-	۰/۶۷	-	-	-
۸- دعوا و مشاجره شدید هنگام مشکل	-	۰/۶۵	-	-	-
۹- فریاد و ناسزا هنگام دعوا	-	۰/۴۱	-	-	-
۱۰- عدم درک متقابل	-	۰/۷۶	-	-	-
۱۱- عدم شناخت احساسات و عدم بیان آن	-	۰/۶۱	-	-	-
۱۳- روابط دوستانه آسیب‌زا	-	۰/۵۴	-	-	-
۱۴- عدم مشورت در تصمیمات	-	۰/۴۵	-	-	-
۱۵- ارتباط فرازناشویی	۰/۸۵	-	-	-	-
۱۶- احساس تنهایی کردن	۰/۷۶	-	-	-	-
۱۷- عدم وجود تعهد	۰/۶۱	-	-	-	-
۱۸- بد ندانستن خیانت	۰/۸۸	-	-	-	-
۱۹- رابطه متعدد	۰/۸۶	-	-	-	-
۲۰- عدم وجود اعتماد	۰/۴۴	-	-	-	-
۲۱- وجود بددلی و بدبینی	۰/۵۴	-	-	-	-
۲۲- علاقه به روابط جنسی متعدد	۰/۸۰	-	-	-	-
۲۳- عدم مسئولیت‌پذیری	۰/۶۶	-	-	-	-
۲۵- داشتن افکار منفی نسبت بهم	۰/۴۶	-	-	-	-
۲۶- عدم مشارکت در کارها	۰/۵۸	-	-	-	-
۲۷- آماده بودن برای جدایی یا طلاق احتمالی	۰/۷۱	-	-	-	-
۲۸- خوش گذرانی با دوستان	-	۰/۴۱	-	-	-
۲۹- افکار وسواسی داشتن	-	۰/۵۸	-	-	-
۳۰- سو استفاده کردن از هم در کارها	-	۰/۴۵	-	-	-
۳۱- اجبار برای ازدواج	-	۰/۶۲	-	-	-
۳۳- ترس از دست دادن فرصت ازدواج	-	۰/۴۵	-	-	-
۳۴- رهایی از شرایط خانه پدری	-	۰/۶۸	-	-	-
۳۵- فرار از مشکلات اقتصادی	-	۰/۷۸	-	-	-
۳۶- ازدواج نکردن با شخص دلخواه	-	-	-	-	-
۳۷- خسیس بودن	-	-	-	۰/۸۸	-
۳۸- اختلاف نظر در خرج کردن	-	-	-	۰/۹۰	-
۳۹- اختلاف نظر در کار و شغل	-	-	-	۰/۸۵	-
۴۰- شرایط بهتر اقتصادی قبل از ازدواج	-	-	-	۰/۷۶	-
۴۱- داشتن حساب مخفی برای خود	-	-	-	۰/۷۸	-
۴۳- نداشتن وقت کافی بدلیل شرایط کاری	-	-	-	۰/۴۷	-

-	-	-	-	۰/۵۰	۴۴- عدم وجود رابطه جنسی ارضا کننده
-	-	-	-	۰/۵۰	۴۵- تحمیل رابطه جنسی
-	-	-	-	۰/۵۲	۴۶- پیش قدم نشدن برای رابطه هنگام دلخوری
-	-	-	-	۰/۴۹	۴۷- عدم توجه به نیازها و رابطه گرم فیزیکی
-	-	-	-	۰/۵۵	۴۸- نداشتن جذابیت ظاهری
-	-	-	-	۰/۷۶	۴۹- نداشتن احساس خوب بعد از رابطه
-	-	-	-	-	۵۰- نداشتن توانایی باروری
۰/۶۷	-	-	-	-	۵۳- هم سطح نبودن خانواده‌ها
-	-	-	-	-	۵۴- سخت گرفتن بهم
-	-	۰/۵۰	-	-	۵۵- مورد تأیید نبودن نحوه برخورد
۰/۶۲	-	-	-	-	۵۷- اعتقاد به زود ازدواج کردن و جوانی نکردن
۰/۸۱	-	-	-	-	۵۸- انگیزه فرزند داشتن برای ادامه زندگی
-	-	۰/۴۲	-	-	۶۰- دخالت خانواده‌ها
-	-	۰/۴۳	-	-	۶۱- مطرح کردن مشکلات زناشویی و خانوادگی برای دوستان
-	-	۰/۵۲	-	-	۶۲- مقصر دانستن یکدیگر
۰/۷۱	-	-	-	-	۶۳- تأثیرگذاری صحبت های دیگران
-	-	-	-	-	۶۴- شرکت نکردن در جلسات مشاوره پیش از ازدواج
۰/۴۳	-	-	-	-	۶۵- عدم شناخت کافی خانواده‌ها قبل از ازدواج
-	-	-	-	-	۶۶- کمک به همدیگر در انجام کارهای شخصی

عامل همبسته بوده تشکیل یک پاره‌تست می‌دهند به شرح زیر و به ترتیب بیشترین بار عاملی استخراج و نام‌گذاری گردید. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده عامل‌ها به‌صورت زیر نام‌گذاری گردید: مشکلات جنسی و روابط فرازناشویی، نداشتن مهارت‌های زندگی لازم، مشکلات خانواده مبدأ و عدم بلوغ عاطفی، مشکلات اقتصادی و مشکلات فرهنگی و عدم شناخت. نتایج حاصل از فرمول کلی آلفای کرونباخ که در مورد عامل‌های پنج‌گانه طلاق بکار رفته در جدول ۵ نشان داده شده است.

نتیجه چرخش متعامد عامل‌ها نشان داد که از میان ۵۵ ماده باقیمانده، تعداد ۵ ماده (۳۶، ۵۰، ۵۴، ۶۴ و ۶۶) دارای بار عاملی کمتر از ۰/۴ است. بنابر آنچه در بالا گفته شد، بر پایه نتایج تحلیل مواد مقیاس که بر اثر اجرای روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی (PC) به‌دست‌آمده، تعداد عامل‌هایی که مبنای تعیین مشخصه‌های نهایی قرار گرفته ۵ عامل بوده است. بر پایه ماتریس ساختار عامل‌ها، ماده‌هایی که مشترکاً با یک

جدول ۵. ضرایب پایایی عوامل پنج‌گانه

پایایی	تعداد ماده	عامل
۰/۹۳	۱۵	اول
۰/۸۷	۱۴	دوم
۰/۷۸	۱۰	سوم
۰/۸۸	۶	چهارم
۰/۷۴	۵	پنجم
۰/۹۱	۵۰	کل

اندازه‌گیری ماده‌های مرتبط با آن‌ها ارائه گردید. جدول ۶ بارهای عاملی مدل اندازه‌گیری پرسشنامه را با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد.

با توجه به اینکه ضرایب آلفای کرون باخ کلیه‌ی عوامل بالاتر از ۰/۷۰ است، می‌توان گفت عوامل به‌دست آمده پایا می‌باشند. برای بررسی ساختار عاملی پرسشنامه ساخته‌شده، با معرفی ماده‌های تحت هر عامل به نرم افزار AMOS، الگوی اندازه‌گیری متغیرهای نهفته و پارامترهای

جدول ۶. بارهای عاملی پرسشنامه عوامل طلاق با استفاده از تحلیل عامل تأییدی

عامل	ماده	پارامتر استاندارد	نسبت بحرانی	عامل	ماده	پارامتر استاندارد	نسبت بحرانی	عامل	ماده	پارامتر استاندارد	نسبت بحرانی
		β				β				β	
اول	۱۵	۰/۸۲	-	دوم	۴	۰/۶۵	-۰/۰۰۱	سوم	۳۵	۰/۹۵	-۰/۰۰۱
	۱۶	۰/۸۲	-۰/۰۰۱		۵	۰/۶۸	-۰/۰۰۱		۵۵	۰/۳۹	-۰/۰۰۱
	۱۷	۰/۵۶	-۰/۰۰۱		۸	۰/۳۸	-۰/۰۰۱		۶۰	۰/۵۹	-۰/۰۰۱
	۱۸	۰/۹۲	-۰/۰۰۱		۹	۰/۴۱	-۰/۰۰۱		۶۱	۰/۲۵	-۰/۰۰۱
	۱۹	۰/۸۵	-۰/۰۰۱		۱۰	۰/۷۰	-۰/۰۰۱		۶۲	۰/۲۵	-۰/۰۰۱
	۲۰	۰/۵۱	-۰/۰۰۱		۱۱	۰/۷۴	-۰/۰۰۱		۳۷	۰/۹۱	-
	۲۱	۰/۶۲	-۰/۰۰۱		۱۳	۰/۳۲	-۰/۰۰۱		۳۸	۰/۹۳	-۰/۰۰۱
	۲۲	۰/۹۲	-۰/۰۰۱		۱۴	۰/۶۵	-۰/۰۰۱		۳۹	۰/۸۵	-۰/۰۰۱
	۲۷	۰/۸۴	-۰/۰۰۱		۲۳	۰/۷۹	-۰/۰۰۱		۴۰	۰/۷۰	-۰/۰۰۱
	۴۴	۰/۵۲	-۰/۰۰۱		۲۵	۰/۴۵	-۰/۰۰۱		۴۱	۰/۶۶	-۰/۰۰۱
دوم	۴۵	۰/۶۹	-۰/۰۰۱	۲۶	۰/۴۳	-۰/۰۰۱	۴۳	۰/۴۶	-۰/۰۰۱		
	۴۶	۰/۳۷	-۰/۰۰۱	۳۰	۰/۳۵	-۰/۰۰۱	۵۳	۰/۶۵	-		
	۴۷	۰/۵۴	-۰/۰۰۱	۲۸	۰/۳۵	-	۵۷	۰/۴۰	-۰/۰۰۱		
	۴۸	۰/۷۳	-۰/۰۰۱	۲۹	۰/۴۶	-۰/۰۰۰	۵۸	۰/۹۴	-۰/۰۰۱		
	۴۹	۰/۷۳	-۰/۰۰۱	۳۱	۰/۶۵	-۰/۰۰۰	۶۳	۰/۶۱	-۰/۰۰۱		
	۲	۰/۷۶	-	۳۳	۰/۲۹	-۰/۰۰۰	۶۵	۰/۵۱	-۰/۰۰۱		
	۳	۰/۷۵	-۰/۰۰۱	۳۴	۰/۸۷	-۰/۰۰۰					

در ۵ عامل مورد تأیید قرار گرفت. پس از برآورد قدرت اثر هر یک از متغیرهای مشاهده شده در اندازه‌گیری متغیر نهفته و آزمون معناداری این سهم، برازندگی مدل مسیر به‌دست‌آمده مورد بررسی قرار گرفت. جدول ۷ شاخص‌های نیکویی برازش مدل اندازه‌گیری پرسشنامه عوامل طلاق را در تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد.

اجرای تحلیل عاملی پرسشنامه پرسشنامه عوامل طلاق، منجر به حذف هیچ ماده‌ای نگردید. چنانکه در جدول ۶ مشاهده می‌شود، ضرایب بتا و مقادیر نسبت بحرانی متناظر آن‌ها، تأثیر معنادار ماده‌های مختلف پرسشنامه عوامل طلاق در اندازه‌گیری عامل‌های مربوطه را نشان می‌دهد؛ بنابراین، روایی تأییدی پرسشنامه نهایی با تعداد ۵۰ ماده

جدول ۷. شاخص‌های نیکویی برازش مدل اندازه‌گیری پرسشنامه عوامل طلاق در تحلیل عاملی تأییدی

شاخص	مقدار
آزمون نیکویی برازش مجذور کای (χ^2)	۳۰۵۷/۱۲
درجه آزادی (df)	۱۱۵۸
ارزش p	۰/۰۰۱
نسبت مجذور کای به درجه آزادی (CMIN/DF)	۲/۶۴
شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۳۸
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۳۳
ریشه میانگین مجذور خطای تقریب (RMSEA)	۰/۰۴۸
احتمال نزدیکی برازندگی (PCLOSE)	۰/۰۰۱

زناشویی از دیدگاه زنان مطلقه بود. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد عوامل طلاق در مرحله ابتدایی زندگی زناشویی از دیدگاه زنان بدون فرزند به ترتیب عبارتند از مشکلات جنسی و روابط فرازناشویی، نداشتن مهارت‌های زندگی لازم، مشکلات خانواده مبدأ و عدم بلوغ عاطفی، مشکلات اقتصادی و مشکلات فرهنگی و عدم شناخت. این ۵ عامل در مجموع ۵۸٪ واریانس طلاق را تبیین کنند که عامل اول "مشکلات جنسی و روابط فرازناشویی" به تنهایی ۲۴٪ از واریانس کل را تبیین می‌کند. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز ساختار عاملی پرسشنامه نهایی

شاخص‌های ارائه شده از نیکویی برازش الگوی به‌دست‌آمده در تحلیل عاملی تأییدی با داده‌های جمع‌آوری شده حکایت می‌کند. به عبارت دیگر ساختار ۵ عاملی پرسشنامه عوامل طلاق، مورد تأیید قرار می‌گیرد.

نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر شناسایی علل طلاق زنان (بدون فرزند) در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی (مبتنی بر نظریه زیلباخ) و تهیه و ساخت پرسشنامه‌ای بر اساس عوامل طلاق در مرحله ابتدایی چرخه زندگی

به دست آمده را بدون حذف هیچ ماده‌ای از پرسشنامه، با تعداد ۵۰ ماده در ۵ عامل مورد تأیید قرار داد. عامل اول ۱۵ ماده، عامل دوم ۱۴ ماده، عامل سوم ۱۰ ماده، عامل چهارم ۶ ماده و عامل پنجم ۵ ماده.

نتایج نشان داد که از دیدگاه زنان طلاق گرفته، "مشکلات جنسی و روابط فرازناشویی" مهمترین عامل طلاق در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی است. شرکت کنندگان در بیان عوامل طلاق بر مواردی از مشکلات جنسی مانند عدم وجود یک رابطه جنسی رضایتمند، تحمیل رابطه، عدم توجه به نیازهای یکدیگر در حین رابطه و عدم وجود یک ارتباط گرم فیزیکی با یکدیگر، عدم جذابیت ظاهری همسر، پیش قدم نشدن برای رابطه جنسی بعد از مشاخره و عدم وجود احساس خوب بعد از رابطه اشاره کردند. همچنین بر مواردی مانند عدم وجود تعهد در رابطه، وجود بددلی و بدبینی و عدم وجود اعتماد در رابطه اشاره گردید. شرکت کنندگان همچنین ارتباط خارج از رابطه زناشویی را به عنوان یکی از عوامل طلاق بیان کردند. یافته‌های پژوهش با نتایج تحقیقات (۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۰، ۲۱، ۲۲) همسو است. یک رابطه جنسی رضایت بخش آنقدر مهم است که گرایی معتقد است با نزدیکتر کردن زوج‌ها از نظر عاطفی به یکدیگر و از بین بردن تنش، باعث سلامت ازدواج می‌شود (۲۳). نتایج تحقیقات مختلف نشان می‌دهد که تعداد دفعات فعالیت جنسی، یکی از عوامل مهم پیش‌بینی کننده رضایت جنسی در زوجین می‌باشد؛ به این معنی که با افزایش تعداد دفعات رابطه، رضایت جنسی زوجین افزایش پیدا می‌کند (۲۴، ۲۵).

تبیین یافته‌ها در خصوص اهمیت توجه به نیازهای یکدیگر و نبود یک ارتباط فیزیکی گرم نشان می‌دهد که زنان با پذیرفتن یک نقش منفعل جنسی، حقی را برای لذت بردن برای خود قایل نیستند. اتخاذ این نقش منفعل، یکی از عوامل زمینه ساز بروز مشکلات جنسی به شمار می‌رود. جامعه ما زنان اغلب این انفعال و بی تفاوتی را شرم و حیا می‌دانند و اعتقاد دارند که اگر در رابطه فعال باشند، به آن‌ها انگیزه زده می‌شود و به بی‌حیایی متهم می‌شوند (۲۵). در تبیین تحمیل رابطه جنسی باید گفت که بدرفتاری مرد در رابطه مانند وادار کردن زن به ارتباط جنسی، عدم توجه به تمایل زن، وادار کردن زن به کارهایی که نمی‌خواهد، ایجاد درد و فشار باعث می‌شود که فشار روانی شدیدی به زن وارد شود و اگر این فشار روانی ترمیم نگردد، باعث دلزدگی و تنفر از رابطه جنسی و در ادامه زندگی زناشویی خواهد شد (۲۴ و ۲۶).

نتایج در زمینه جذابیت جنسی نشان داد که فیزیک جذاب همسر و رعایت بهداشت و تصور زنان از بدنشان برای هر دو گروه موضوع مهمی تلقی می‌شود. نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد زنانی که همسران خود را جذاب می‌دانند، مشکلات جنسی کمتری را گزارش می‌کنند (۲۶). از سویی دیگر، در تبیین روابط فرازناشویی و عدم وجود تعهد در روابط منجر به طلاق باید در یک زمینه یابی تلفنی که از ۲۳۰۰ نفر از ساکنان اوکلاهما که طلاق گرفته بودند، پرسیده شد چه چیز موجب طلاق آنها شده است از ۱۰ عامل معرفی شده ۸۵ درصدشان فقدان تعهد و ۵۸ درصد خیانت در روابط فرازناشویی که رابطه نزدیکی با فقدان تعهد دارد را دلیل عمده برای طلاق خود دانسته‌اند. تعهد با

ارتباط بهتر، شادی بیشتر و رفتار سازنده در زمان مشکلات، ارتباط دارد (۲۷). لامبرت و دولاهیت (۲۰۰۸)، تعهد به همسر را قوی‌ترین پیش‌بینی کننده زندگی زناشویی می‌دانند (۲۸). تعهد به عنوان قصد فرد برای حفظ و نگهدار دلستگی روانشناختی به رابطه، همسر و یک جهت گیری طولانی مدت نسبت به رابطه و تمایل به ادامه رابطه تعریف شده است (۲۹). شواهد نشان می‌دهد تأثیرات آسیب‌زای ناشی از هر نوع خیانت به قدری قوی است که نشانه‌هایی شبیه آسیب‌های دیگر مانند اختلال استرس پس از حادثه (PTSD) را وارد می‌کند (۳۰).

"نداشتن مهارت‌های زندگی لازم" عامل دوم با اهمیت در طلاق زنان در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی بوده است. شرکت کنندگان در بیان عوامل طلاق بر مواردی مانند تحقیر کردن^۱ و عدم وجود احترام در رابطه، صحبت نکردن در مورد احساسات، قضاوت ناعادلانه، دعوا و مشاخره شدید هنگام مشکل، توهین، عدم مشورت در انجام کارها، عدم درک متقابل، عدم وجود همدلی در روابط و موقعیت‌ها، عدم مسئولیت پذیری و مشارکت نکردن در وظایف و مسئولیت‌ها و همچنین قطع نکردن روابط دوستانه در صورت ایجاد مشکل در زندگی اشاره داشته‌اند. یافته بدست آمده با نتایج پژوهش‌های بسیاری مانند (۳۱، ۳۲، ۳۳) همسو است. در تبیین یافته باید گفت که نبود مهارت‌های ارتباطی در ایجاد تعارضات خانوادگی نقش مهمی دارد. بسیاری از خانواده‌ها به درستی نمی‌دانند که چگونه باید در خانواده اظهار محبت کنند و آموزشی نیز درباره مهارت‌های ارتباطی در خانواده ندیده‌اند. در امر ازدواج و دوام آن سازگاری زناشویی و رضایت از آن بسیار مهم است. در مطالعه‌ای علمی رضایت زناشویی را بر چند اصل مبتنی دانسته‌اند: توافق زن و مرد در مسائل مهم زندگی، داشتن علاقت مشترک، داشتن اعتماد به همدیگر و ابراز علاقه و شکایت کمتر از مشکلات از آن جمله است (۳۴). این توانایی‌ها فرد را قادر می‌سازد تا در رابطه با سایر انسان‌ها، جامعه، فرهنگ و محیط خود مثبت و سازگارانه عمل کرده و سلامت جسمانی و روانی خود را تأمین کند (۳۵). پل بوهانان^۲ طلاق عاطفی را اولین مرحله، در فرایند طلاق و بیانگر رابطه‌ی زناشویی رو به زوالی می‌داند که احساس بیگانگی جایگزین آن می‌شود (۳۶). تمام ابعاد مهارت‌های زندگی و طلاق عاطفی همبستگی منفی معنی داری دارند. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه تأثیر ابعاد مهارت‌های زندگی بر طلاق عاطفی، حاکی از وجود ارتباط قوی منفی بین ابعاد مهارت‌های زندگی با طلاق عاطفی به عنوان پیش درآمد جدایی افراد است (۳۲). یافته‌ها نشان داد که آموزش مهارت‌های زندگی، رضایت زناشویی زوجین متقاضی طلاق را افزایش می‌دهد (۳۱). این بدان معناست که پدیده طلاق به عنوان معتبرترین شاخص نارضایتی زناشویی متأثر از وجود یا عدم وجود مهارت‌های زندگی است.

"مشکلات خانواده مبدأ و عدم بلوغ عاطفی" عامل سوم با اهمیت در طلاق زنان بدون فرزند در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی است. در این عامل شرکت کنندگان بر مواردی مانند خوش گذرانی با دوستان، افکار وسواسی، اجبار خانواده برای ازدواج، ازدواج از روی دلسوزی، کسب استقلال و رهایی از شرایط خانه پدری اشاره کردند. همچنین

از جمله آنها، احتمال وقوع گسیختگی خانواده و بی سامانی آن است (۵۳).

"مشکلات فرهنگی و عدم شناخت" به عنوان پنجمین عامل مهم در طلاق زنان بدون فرزند مرحله ابتدایی چرخه زندگی بوده است. شرکت کنندگان بر مواردی مانند عدم شناخت کافی خانواده ها، زود ازدواج کردن، دخالت خانواده ها در زندگی، هم سطح نبودن خانواده ها اشاره کردند. یافته های بسیاری مانند (۵۴)، ازدواج و روابط مشابه آن در داخل یک بافت فرهنگی رخ می دهد که این بافت، چگونگی ازدواج را تعریف می کند. به عبارتی استانداردهای رابطه در بافت فرهنگی، مطرح و تقویت می شود. زوجینی که از زمینهی فرهنگی - قومی و نژادی با هم تفاوت دارند، انتظارات و باورهایشان در مورد روابط زناشویی متفاوت است. البته این تفاوت در پیش فرض ها، مفروضات و باورهای زوجین، می تواند منبع قدرت یک رابطه باشد، در صورتی که زوجین بتوانند عاقلانه نقاط قوت و تفاوت های فرهنگی شان را در نظر بگیرند. اما در عین حال، تفاوت های محسوس در انتظارات زوجین می تواند منبع مهم تعارض بین همسران باشد (۵۵).

بر اساس یافته های این پژوهش مهم ترین ویژگی در توصیف طلاق در زنان شامل مشکلات جنسی و روابط فرا زناشویی بود. به علاوه موارد بعدی در زنان بدین صورت بدست آمد: نبود مهارت های زندگی لازم، مشکلات خانواده مبدأ و عدم بلوغ عاطفی، مشکلات اقتصادی و مشکلات فرهنگی و عدم شناخت؛ عوامل طلاق در زنان طلاق گرفته می باشند. چرخه زندگی زناشویی و طلاق به عنوان یک رخداد در این چرخه از الگوی توپ بیلارد پیروی نمی کند و مبتنی بر علت حلقوی است (۳۶). عوامل تعارضات زناشویی که منجر به تصمیم زن و شوهر برای خاتمه دادن به زندگی مشترک خود می شود، متعدد و درهم تنیده است و آنچه از نتایج پژوهش می توان نتیجه گیری کرد؛ رابطه حلقوی فرد و خانواده و جامعه (در سطح کلان) در بروز تعارضات زناشویی می باشد. همچنین با توجه به یافته پژوهش های متعدد در مقایسه علل تعارضات زناشویی و طلاق می توان به این مهم دست یافت که افراد متعلق به بافت های فرهنگی مختلف، دلایل متفاوتی را به عنوان علت طلاق خود بیان می کنند. برای مثال در کرمانشاه، ازدواج اجباری به عنوان علل طلاق بیان شده است (۵۶). در صورتی که در این پژوهش چنین موردی یافت نشد. همچنین موضوعی که می تواند علت تعارضات زناشویی در یک فرهنگ باشد، ممکن است در فرهنگ دیگری پذیرفته باشد. از محدودیت های این پژوهش باید به گستردگی حجم جامعه اشاره نمود اما با وجود فراخوان جهت همکاری استقبال کم بود. همچنین برنگرداندن پرسشنامه یا ناقص پر کردن پرسشنامه از دیگر محدودیت های پژوهش بود. پیشنهاد می شود که پژوهش های بعدی بیشتر به سمت متغیرهای مثبت در ازدواج که رضایت زناشویی را فراهم مینمایند هدایت شود تا بدین وسیله تجربیات موفق افرادی که ازدواج پایدار دارند با دیگران به اشتراک گذاشته شود و بدین وسیله زمینه ازدواج پایدار و خوشبخت در جامعه مهیا شود. با توجه به عوامل شناسایی شده، نتایج پژوهش حاضر می تواند به صورت راهنما و موارد بااهمیت در کارگاه های آموزش پیش از ازدواج یا مراکز و سازمان های مرتبط با کاهش طلاق در اختیار زوجین جوان قرار گیرد. همچنین، درمانگران

شرکت کنندگان فرار از مشکلات اقتصادی، نحوه برخورد همسر در مراسمات و مهمانی ها، دخالت خانواده ها در زندگی و مطرح کردن مشکلات خانوادگی در جمع های دوستانه را از دیگر عوامل طلاق دانسته اند. یافته بدست آمده با نتایج بسیاری مانند (۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰) همسو است. در تبیین یافته باید گفت که، زوج های امروزی باید ابتدا خود را به عنوان یک همسر به طرف مقابل متعهد سازند و از این طریق خود را از خانواده مبدأ تفکیک کنند و صرفاً در درجه دوم با خانواده مبدأ خویش پیوند برقرار نمایند (۳۶). شاخص جدایی مناسب از خانواده مبدأ و تکوین یک واحد زناشویی منسجم عبارت است از تعهد داشتن در قبال همسر است (۴۱). از سوی دیگر پژوهش های اخیر (۴ و ۴۲) توسط شناخت گرایان و زوج درمانگران شناختی تأکید می کنند که از میان عوامل غیرشناختی، بلوغ عاطفی نقش مهم تری را در پدیدآیی، ساخت و تحول تحکیم رابطه زناشویی بر عهده دارد. بلوغ عاطفی به توانایی هدایت و تسهیل تمایلات عاطفی برای رسیدن به اهداف در نظر گرفته شده اشاره دارد (۴۳). رافیدی (۲۰۱۷) عاطفی را به عنوان توانایی افراد برای مدیریت عواطف خود، همچنین ارزیابی حالت های عاطفی دیگران در روابط بین فردی، به منظور اتخاذ تصمیمات و اقدامات مناسب تعریف می کند (۴۴). یافته های پژوهشی حاکی از ارتباط مثبت بلوغ عاطفی با سطوح سازگاری در افراد است (۴۵). از میان رویکردهای نظام خانواده، در نظریه (Bowen, 1993)، بررسی های زیادی درباره رشد و پایداری پیوندهای زناشویی انجام شده است (۴۶). سنگ بنای اصلی نظریه بوئن مفهوم تمایز یافتگی است (۳۶)، که در واقع به معنای بلوغ عاطفی است. تمایز یافتگی می تواند هم به عنوان یک فرآیند و هم به عنوان یک ویژگی شخصیتی تلقی شود. فرآیند تمایز یافتگی فرد از خانواده اصلیش ایجاب می کند که او خود را از نظام خانوادگی چندنسلی که بوسیله سطوح متفاوت دلبستگی های عاطفی و فرافکنی اضطراب توصیف می شود، متمایز کند. پس، تمایز یافتگی مستلزم آن است که فرد خودش را از اعضای خانواده اش بدون گسلس عاطفی از آن ها جدا نماید (۴۷).

"مشکلات اقتصادی" چهارمین عامل با اهمیت طلاق در زنان بدون فرزند در مرحله ابتدایی چرخه زندگی زناشویی است. شرکت کنندگان بر مواردی مانند خسیس بودن همسر، اختلاف نظر در مورد تصمیم های مالی و خرج کردن، وضع بهتر اقتصادی قبل از ازدواج، حمایت مالی از سوی خانواده خود و ارتباط کم با یکدیگر بدلیل شرایط کاری یک از زوجین اشاره کردند. این نتیجه با پژوهش های بسیاری مانند (۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱)، همخوانی دارد. در تبیین یافته باید گفت زوجینی که فشار روانی اقتصادی را تجربه می کنند با انواع مسائل در حال مبارزه اند. در طول زمان وجود فشارهای مالی، ارتباط زن و شوهر را تحت تأثیر قرار می دهد. زوج ها آشکار یا پنهان سعی در کنترل یکدیگر می کنند یا یکی، دیگری را به خاطر مشکلات مالی سرزنش می کند. از سوی دیگر فقر باعث کاهش عزت نفس مرد می شود و در نتیجه سبب بروز استبداد یا واکنش مایوس کننده نسبت به دیگران از جمله همسر و در نتیجه باعث تشدید تنش های زناشویی می شود (۵۲). دوران سخت اقتصادی در جامعه نتایج زیانباری بر خانواده تحمیل می کند که

هزینه‌های مطالعه توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

مشارکت نویسندگان

طراحی و ایده‌پردازی: محمد خالقی، امین کرایبی، مسعود شهبازی
روش شناسی و تحلیل داده‌ها: محمد خالقی، امین کرایبی، مسعود شهبازی
نظارت و نگارش نهایی: محمد خالقی، امین کرایبی

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

حوزه خانواده و طلاق، مضامین و عوامل به‌دست آمده در پژوهش حاضر را در مداخلات درمانی با افراد متقاضی طلاق مدنظر قرار دهند. در نهایت اینکه شناخت و شناسایی عوامل مؤثر بر طلاق می‌تواند به عنوان الگو و مسیری برای زوج‌های جوان، و در نهایت باعث ارتقای سلامت عمومی جامعه شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاقی پژوهش

در مطالعه حاضر فرم‌های رضایت‌نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی

References

- Browning M., Chiappori P.-A., Weiss Y. Economics of the Family: Cambridge University Press. 2014. <https://EconPapers.repec.org/RePEc:cup:cbooks:9780521795395>
- Amato P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. Journal of marriage and family. 2010 ; 72(3), 650-666. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00723.x>
- Van Jaarsveld, A. W. Divorce and children in middle childhood: parents' contribution to minimise the impact. University of Pretoria. 2013 . <http://hdl.handle.net/2263/23977>
- Markman H. J., Stanley S. M., Blumberg S. L. Fighting for your marriage: A deluxe revised edition of the classic best-seller for enhancing marriage and preventing divorce: John Wiley & Sons. 2010. <https://www.amazon.com/Fighting-Your-Marriage-Best-seller-Preventing/dp/0470485914>
- Wubedel D. The Causes and Psychosocial Impacts of Divorce on Women: The Case of Ethiopian Women Lawyers' Association (EWLA) Supported Women. Doctoral Dissertation. Addis Ababa, Ethiopia: Addis Ababa University. 2014. <http://localhost/xmlui/handle/123456789/11204>
- Hawkins A. J., Willoughby B. J., Doherty W. J. (2012). Reasons for divorce and openness to marital reconciliation. Journal of Divorce & Remarriage. 2012 ; 53(6), 453-463. <https://doi.org/10.1080/10502556.2012.682898>
- Iranian Civil Registration Organization. 2017. <https://www.sabteahval.ir>
- Statistical Yearbook of the Civil Registration Organization of Iran. 2018. <https://www.sabteahval.ir>
- Iranian Civil Registration Organization. 2019. <https://www.sabteahval.ir>
- Walsh F. Strengthening family resilience: Guilford Publication. 2015. <https://www.guilford.com/books/Strengthening-Family-Resilience/From-Walsh/9781462529865>
- Kalantari A; Roshanfekar P; Javaheri J. Review of Three Decades of Divorce Research in Iran. Journal of the Cultural and Social Council of the Family. 2011 ; 53 (14), 162-130. Available from: <http://www.jwss.ir/>
- Javadi A ; Mohammad Javadi M. Tendency to Divorce and Its Affecting Factors Among Family Court Attendants in Eyvan-e-gharb and Gilan-e-gharb. Proceedings of the Second Iranian National Conference on Social harms. Faculty of Social Sciences, University of Tehran: Iranian Sociological Association. 2011. Available from: <http://www.isa.org.ir>
- Rahimi H. Divorce Factors in Khorasan Province. Population Quarterly. 2010 ; 33 and 34 (8): 112-100. [URL: http://populationmag.ir/article-۱-۱۴۷-fa.html](http://populationmag.ir/article-۱-۱۴۷-fa.html)

14. Rastgou N; Golzari M; Barati Sadeh F . The Effectiveness of Increasing Sexual Knowledge on Marital Satisfaction of Married Women, *Journal of Clinical Psychology Studies*. 2014 ; 17 (5): 48-36. https://jcps.atu.ac.ir/article_1037.html
15. Amato P. R. The consequences of divorce for adults and children. *Journal of marriage and family*. 2004 ; 62 (4), 1269-1287. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.01269.x>
16. Bloom B. L., Niles R. L., Tatcher A. M. Sources of marital dissatisfaction among newly separated persons. *Journal of family issues*. 1985 ; 6(3), 359-373. <https://doi.org/10.1177%2F019251385006003007>
17. Cleek M. G., Pearson T. A. Perceived causes of divorce: An analysis of interrelationships. *Journal of Marriage and the Family*. 1985; 179-183. <https://doi.org/10.2307/352080>
18. Kitson G. C., Babri K. B., Roach M. J. Who divorces and why: A review. *Journal of family issues*. 1985 ; 6(3), 255-293. <https://doi.org/10.1177%2F019251385006003002>
19. Mendes J. A. D. A., Bucher-Maluschke J. S. N. F. Destructive divorce in the family life cycle and its implications: criticisms of parental alienation. *Psicologia: Teoria e Pesquisa*. 2017; 33. <https://doi.org/10.1590/0102.3772e33423>
20. Zhang Q. Family communication patterns and conflict styles in Chinese parent-child relationships. *Communication Quarterly*. 2007 ; 55(1), 113-128. <https://doi.org/10.1080/01463370600998681>
21. Honarian M; Younesi, S. J . Divorce Factors in Tehran Family Courts. *Journal of Clinical Psychology Studies*. 2011; 3 (1), 153-126. Available from: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=157031>
22. Karimi Y., Almasi S., Mohammadi R., Fazeli Hassan . A Phenomenological Inquiry of the Divorce Contexts among Divorced Individuals. *Clinical Psychology Studies*. 2017, 7(25), 191-211. https://jcps.atu.ac.ir/article_7138.html?lang=fa
23. Greeley A. M. Sex: The Catholic Experience: Thomas More. 1994. <https://www.amazon.com/Sex-Catholic-Experience-Andrew-Greeley/dp/0883472856>
24. Nicolson P., Burr J. What is 'normal' about women's (hetero) sexual desire and orgasm?: a report of an in-depth interview study. *Social Science & Medicine*. 2003; 57(9), 1735-1745. [https://DOI:10.1016/s0277-9536\(03\)00012-1](https://DOI:10.1016/s0277-9536(03)00012-1)
25. Sasanpour M., Shahrodyan, G., Ahmadi S. The effectiveness of sexual cognitive reconstruction program for couples on reduction of sexual problems. *Journal of Family Research*. 2015 ; 10(4), 475-491. Available from: <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=414561>
26. Ramezani T. F., Farahmand M., Mehrabi Y., Malekafzali H., Abedini M. Prevalence of female sexual dysfunction and its correlated factors: a population based study. 2012; URL: <http://payeshjournal.ir/article-1-407-en.html>
27. Stanley S. The power of commitment: A guide to active, lifelong love: Jossey-Bass San Francisco, CA. 2005. <https://www.amazon.com/Power-Commitment-Guide-Active-Lifelong/dp/0787979287>
28. Lambert N. M., Dollahite D. C. The threefold cord: Marital commitment in religious couples. *Journal of family issues*. 2008; 29(5), 592-614. <https://doi.org/10.1177%2F0192513X07308395>
29. Arriaga X. B., Reed J. T., Goodfriend W., Agnew C. R. Relationship perceptions and persistence: Do fluctuations in perceived partner commitment undermine dating relationships? *Journal of personality and social psychology*. 2006; 91(6), 1045. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.91.6.1045>
30. Glass S. P., Wright T. L. Reconstructing marriages after the trauma of infidelity. In W. K. Halford & H. J. Markman (Eds.), *Clinical handbook of marriage and couples interventions* (pp. 471-507). John Wiley & Sons Inc. 1997.

- <https://psycnet.apa.org/record/1997-08291-018>
31. Azizi A, Esmaeli R, Dehghan Manshadi S, Esmaeli S. The Effectiveness of life Skills Training on Marital Satisfaction in Divorce Applicant Couples. *IJN*. 2016; 29 (99 and 100) :22-33. URL: <http://ijn.iujms.ac.ir/article-1-2277-en.html>
  32. Dindar E., Mahdavi M., Seyyed Mirzaee S. The Survey of Relationship between Life Skills and Emotional Divorce (Case study: Married people Shiraz city in 2016-2017). *Quarterly Journal of Women and Society*, 2019; 9(36): 153-176. Available from: http://jzvj.miau.ac.ir/article_3284.html?lang=en
  33. Shokrbeigi A, Ahmadi O. A, Ebrahimi Manesh M. A semantic representation of the nature of married life in failed marriages (a constructivist approach). *Women and society (Sociology of women)*. 2016;7(2)series(26):69-87. Available from: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=274778>
  34. Karney B. R., Coombs R. H. Memory bias in long-term close relationships: Consistency or improvement? *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2000; 26(8), 959-970. <https://doi.org/10.1177/01461672002610006>
  35. Salek Haddadi N., Badri R., Study of the Effect of Training of Life Skills on Coping Style, *Quarterly of Education and Evaluation*. 2013., Sixth Year, No. 21, 94-79. Available from: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=220934>.
  36. Goldenberg I; Goldenberg, H . Family Therapy. Translated by: Hamid Reza Hossein Shahi Bervati, Siamak Naghshbandi and Elham Arjmand (2004). Tehran: Ravan press. 2000. <https://www.amazon.com/Family-Therapy-Overview-Irene-Goldenberg/dp/0534357571>
  37. Skowron E. A. The role of differentiation of self in marital adjustment. *Journal of counseling psychology*. 2000. 47(2), 229. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.47.2.229>
  38. Glade A. C. Differentiation, marital satisfaction, and depressive symptoms: An application of Bowen theory. The Ohio State University 2005. http://rave.ohiolink.edu/etdc/view?acc_num=osu1123257865
  39. Peleg O., Yitzhak M. Differentiation of self and separation anxiety: Is there a similarity between spouses? *Contemporary Family Therapy*. 2011; 33(1), 25-36. <https://doi.org/10.1007/S10591-010-9137-Z>
  40. Peleg O., The relation between differentiation of self and marital satisfaction: What can be learned from married people over the course of life? *The American Journal of Family Therapy*. 2008;36(5), 388-401. <https://doi.org/10.1080/01926180701804634>
  41. Barnhill L. R., Longo D. Fixation and regression in the family life cycle. *Family Process*. 1978;17 (4): 469-478. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1545-5300.1978.00469.x>
  42. Mahintorabi S., Mazaheri M., Sahebi A., & Mousavi V. The effect of cognitive-behavioral training on modification of irrational expectation, emotional maturity and marital dissatisfaction in women. *J Behav Sci*. 2011;5(2),127-133. Available from: http://www.behavsci.ir/article_67721.html
  43. Yusoff M. S. B., Rahim A. F. A., Mat Pa M., See C., Ja'afar R., Esa A. R. The validity and reliability of the USM Emotional Quotient Inventory (USMEQ-i) (its use to measure Emotional Quotient (EQ) of future medical students. *International Medical Journal*. 2011 ; 18(4), 293-299 . <https://www.researchgate.net/publication/233841321>
  44. Rafeedali E. Influence of self concept and emotional maturity on leadership behavior of secondary schools heads in kerala, india. *European Journal of Education Studies*. 2017. <https://doi.org/10.5281/zenodo.233008>
  45. Kapri U. C., Rani N. Emotional maturity: Characteristics and levels. *International*

- Journal Of Technological Exploration And Learning. 2014;3(1),359-361. <http://paper.researchbib.com/view/paper/12860>
46. Bowen M. Family therapy in clinical practice: Jason Aronson. 1993; <https://www.amazon.com/Family-Therapy-Clinical-Practice-Murray/dp/1568210116>
  47. Jenkins S. M., Buboltz W. C., Schwartz J. P., Johnson P. Differentiation of self and psychosocial development. Contemporary Family Therapy. 2005; 27(2), 251-261. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10591-005-4042-6>
  48. Enayat H., Najafi Asl A., Zare S., Study of factors influencing early divorce among urban Bushehr youth (comparing two groups of divorced and not-divorced). Journal of Contemporary Sociological Research. 2014 ; 2(3), pp.1-35. Available: <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=479071>.
  49. Hajiheydari Z, Esmaeli M, Talebi A. Marital conflict couples without children on the brink of divorce: A qualitative study. J Qual Res Health Sci . 2015; 4(1): 12-21. <http://jqr.kmu.ac.ir/article-1-302-fa.html>
  50. Tebes J. M. Contextual Factors and Environmental Differences Between Couples Divorce Compromised and not Compromise. Aula Orientalis. 2015; 1, 7-10. <http://dx.doi.org/10.15296/ijwhr.2018.29>
  51. Masarik A., Conger R., Martin M., Ferrer E. Intergenerational Transmission of Romantic Relationship Risk and Resilience to Economic Pressure. 2013. https://www.researchgate.net/publication/268125285_Intergenerational_Transmission_of_Romantic_Relationship_Risk_and_Resilience_to_Economic_Pressure
  52. Yeung W. J., Hofferth S. L. Family adaptations to income and job loss in the US. Journal of Family and Economic Issues. 1998; 19(3), 255-283. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1023/A:1022962824012>
  53. Conger R. D., Elder Jr, G. H., Lorenz F. O., Conger K. J., Simons R. L., Whitbeck L. B., . . . Melby J. N. Linking economic hardship to marital quality and instability. Journal of Marriage and the Family. 1990. 643-656. <https://doi.org/10.2307/352931>
  54. ghotbi M, holakoei naeini K, jazayeri A, rahimi A. Evaluation of Divorce and it's Factors in Divorced Person Lived in Doulat Abad (Tehran) . refahj. 2004; 3 (12) :271-286. <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-1886-fa.html>
  55. Abbasi Asfajir, A. A., Khanmohamadi Otaghsara, A. Study the causes of divorce and its relation to social security (Based on records in the intervention centers in the Mazandaran Province Family Crisis). Societal Security Studies. 2019; Volume 9 , Number 56 ; Page(s) 131 - 169. Available from: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=506478>
  56. Mohsenzadeh F; Nazari M; Arefi M. A Qualitative Study of Factors contributing to Marital Dissatisfaction and Applying for Divorce. Journal of Women's Strategic Studies. 2011 ; 14 (53): 7-42. Available: <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=255070>
  57. Faust K. A., McKibben J. N. Marital dissolution: Divorce, separation, annulment, and widowhood. In M. B. Sussman , S. K. Steinmetz , & G. W. Peterson (Eds.), Handbook of marriage and the family (2nd ed., pp. 475-502). New York: Plenum. 1999. <https://books.google.com/books?id=4Q4iAwAAQBAJ&pg=PA265&lpg=PA265&dq=>
  58. Bramlett M. D., Mosher W. D. First marriage dissolution, divorce, and remarriage. Paper presented at the National Center for Health Statistics. 2001. <https://doi.org/10.1037/e609102007-0001>